

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

вул. Г. Сковороди, 1/3, м. Полтава, 36003, тел./факс: (0532) 50-02-73,
E-mail: pdaa@pdaa.edu.ua Код ЄДРПОУ 00493014

07.03.2020 № 01-11/18

На № _____ від _____

Звіт з наукової роботи

**на тему «Ефективність використання засобу для боротьби з амброзією
«АМБРОСТОП» в боротьбі з карантинними бур'янами»**

До групи карантинних бур'янів належать окремі рослини з різних біологічних груп, які не мають широкого поширення, але завдають великої шкоди сільському господарству (Гудзь В.П., Примак І.Д., Будьонний Ю.В. 1996). Щоб запобігти поширенню і повністю ліквідувати їх, здійснюють спеціальні заходи, в тому числі й адміністративні.

Розрізняють бур'яни внутрішнього карантину (вони є на території України) і зовнішнього (їх немає, але вони можуть бути завезені з-за кордону).

Амброзія полинолиста належить до бур'янів внутрішнього карантину.

Амброзія полинолиста (*Ambrosia artemisiifolia*) - злісний бур'ян, завезений в Європу з Північної Америки. На території нашої країни вперше виявлена у 1918 році. Найбільш поширений бур'ян у південно-західних районах України, трапляється також у Черкаській, Чернігівській та інших областях. Засмічує всі культури. Поширюється в основному за рахунок вітру, води і людини (перевіз зерна, прилипання до коліс транспортних засобів і сільськогосподарських знарядь). Нові ареали починає завойовувати, в основному, від залізничних, автомобільних, польових доріг (Гордієнко П.П., 1988).

Висота рослин 0,5-2 м. Сходи з'являються навесні, коли ґрунт добре прогрівається, з глибини 1,5-3 см. Цвіте в липні - серпні, насіння досягає у серпні - вересні.

Амброзія полинолиста також являється алергеном. Під час цвітіння кожна рослина амброзії утворює мільярди зерен пилку, які піднімаючись з потоком повітря переносяться вітром на великі відстані, загрожуючи здоров'ю людей. Тому в зонах розповсюдження амброзії в період масового її цвітіння серед населення поширюються алергічні захворювання - поліноз. Захворювання проходить у вигляді різко вираженого риніту, кон'юнктивіту, важкої бронхіальної астми, мігрені, кропивниці, воно супроводжується різкою слабкістю, що призводить до довгої непрацездатності хворих.

28840000

Скошування амброзії один раз за вегетацію малоефективно, тому його потрібно проводити не менше 3-4 разів. В місцях, де амброзії мало, одинокі рослини слід виривати вручну з корінням.

Нами була сформульована задача: провести вивчення фітотоксичності засобу для боротьби з амброзією «АМБРОСТОП» для рослин амброзії полинолістої в різних фазах її розвитку, зростаючої на необроблюваних землях. Проводячи такі дослідження, ми установили, що рослини амброзії полинолістої на різних стадіях розвитку з різною ступінню чутливі до засобу «АМБРОСТОП». Одержані дані з фітотоксичності МПВ різних концентрацій представлені в таблиці 1, де видно, що оптимальною дозою засобу «АМБРОСТОП», що забезпечує достатню загибель рослин у всіх фазах розвитку являється 100 % розчин.

Більш нижчі концентрації не забезпечують загинення листкової поверхні, особливо нижніх гілок.

1. Фітотоксичність засобу «АМБРОСТОП» для амброзії полинолістої
(середнє за 2015-2019 рр.)

Варіанти дослідів	Загибель рослин амброзії в різні фази розвитку, %				
	Сходів	4-8 листків	розгалуження	бутонізації	плодоношення
Обробка 2,4Д 3 кг/га (контроль)	99,0	99,6	99,8	99,3	95,0
Обробка засобом «Амбростоп»:					
100 % концентрації	90,9	92,6	95,3	88,6	62,4
75 % концентрації	90,3	90,9	72,8	70,9	62,0
50 % концентрації	72,9	72,0	60,3	52,4	25,6
25 % концентрації	35,1	365,9	22,6	15,6	5,6

Ареал амброзії полинолістої, крім орних земель, включає в себе прифермські ділянки, придорожні смуги, насипи, полотна залізниць, пустирища в населених пунктах та інші необроблювані ділянки землі, де використання механічних засобів боротьби ускладнено, а гербіциди - заборонено. Застосування МПВ в такому випадку найбільш прийнятний метод боротьби з органіційної і екологічної точок зору.

Паралельно нами проводилось дослідження з визначення токсичності засобу «АМБРОСТОП» в залежності від тривалості контакту препарату з листковою поверхнею амброзії полинолістої. Одержані дані явно свідчать, що токсичність засобу «АМБРОСТОП» навіть 100 % концентрації після контакту з листовою поверхнею до чотирьох годин, не перевищує 20 %. При збільшенні тривалості знаходження засобу «АМБРОСТОП» на

листяній поверхні рослин до 8-16 годин, токсичність її зростає, однак, максимальний ефект одержаний після контакту з рослинами 24-48 годин. В цьому випадку опіки рослин, що знаходились в різних фазах розвитку, досягли 60-90 %. При чому чітко спостерігається тенденція зниження токсичного ефекту по відношенню до ступеня розвиненості рослин. Враховуючи те, що обприскування амброзії на необроблюваних землях часто проводиться при наявності рослин які знаходяться на різних фазах свого розвитку, нами визначений оптимальний об'єм робочого розчину засобу «АМБРОСТОП» для обробітки. Одержані дані свідчать, що обробка амброзії полинолістої в різні фази її розвитку має різну ефективність. Найбільша фітотоксичність виявлена після застосування 500 л/га робочого розчину, незалежно від досліджуваної концентрації. В зв'язку з чим ми вважаємо, що оптимальною концентрацією являється 100% засобу «АМБРОСТОП», а оптимальним об'ємом цього розчину для обробки вогнищ амброзії полинолістої - 500 л/га.

Таким чином застосування засобу «АМБРОСТОП», як екологічно безпечного препарату в боротьбі з амброзією полинолістою, з екологічних і економічних точок зору може бути визнане дуже доцільним тому, що вирішує проблему знищення небезпечних карантинних бур'янів в місцях, де використання механічних засобів ускладнено, а гербіцидів - заборонено.

Перший проректор ПДАА,
проф., д.с.-г.н.

П.В.Писаренко